

Tryater komt met 'Nacht' bij publiek op de oprit

Artistiek leider Tatiana Pratley van Tryater tijdens de presentatie van de nieuwe plannen voor de voorstelling Nacht. Niet iedereen kon er vanwege de maatregelen bij zijn, een deel volgde de sessie via Zoom.

foto niels westra

**'Lokkich bin wy by Tryater fleksibel
en wend om
te skeakeljen'**

Elisabeth Post

Tryater trekt de provincie in met de voorstelling *Nacht*. Publiek krijgt een exclusief optreden op de oprit van één acteur die een monoloog houdt. De intimiteit en het contact met die ene speler wordt een bijzondere ervaring, zegt artistiek leider Tatiana Pratley van Tryater.

In vier weken tijd is *Nacht* omgegooid, zegt artistiek leider Tatiana Pratley tegen de tien acteurs die gisteren bijeen zijn gekomen in het Tryatergebouw om de nieuwe plannen door te nemen. De voorstelling zou aanvankelijk in parkeergarage De Klanderij in Leeuwarden worden gespeeld. De voorbereidingen waren vergevorderd. De acteurs waren aan het repeteren en het decorontwerp was klaar.

De coronamaatregelen dwingen Pratley, die samen met Sjoeke-Marije Wallendal de regie doet, toch een andere vorm te kiezen en voor plan B te gaan. „Lokkich binne wy by Tryater fleksibel en wend om te skeakeljen”, zeggen Pratley en Wallendal. Zo gooide Wessel de Vries zijn zestig pagina's dikke script om en schreef monologen voor de tien personages die er in voorkomen. Hij baalde eerst wel even, maar dat duurde niet lang. „Ik begong yn mineur, mar waard doe't ik oan it skriuwen wie, hieltyd blider. Ik bin der no wiis mei.”

Resultaat is een andere verhaallijn en een nieuwe theatervorm. In *Nacht* komt een acteur bij de mensen aan de deur. Het publiek krijgt een monoloog van een minuut of vijftien en leert zo het verhaal van het karakter kennen dat op de stoep staat. Zo vertellen maaltijdbezorgers dat ze geconfronteerd werden met een boze klant en zegt een politieagente hoe het na een burn-out met haar gaat. Er zijn tien acteurs die op pad gaan. Ze bezoeken ieder op één avond vijf adressen. Er kunnen op een avond maximaal vijftig adressen worden bezocht.

Nacht gaat over tien 'gewone' mensen die om uiteenlopende redenen 's nachts de slaap niet kunnen vatten. De een werkt in de palliatieve zorg, de ander heeft iets gestolen en wil dat terugbrengen, een oude vrouw is op zoek naar haar dochter en een journalist is op pad voor haar werk. De voorstelling begint online met eerst een kaart van Friesland. Daarop staan foto's van Friezen. Door daar op te klikken, krijgt de bezoeker een inkijkje in het nachtleven van die persoon. Daarna start een film van zo'n twaalf minuten waarin de toeschouwers kennis maken met de tien spelers. Uiteindelijk stappen ze in de auto en reizen ieder naar een oprit.

Publiek weet vooraf niet welk personage zal aanbellen. „It is wichtich datst kontakst makkest mei de minsken”, instrueert Wallendal. „Sy moatte it gefoel krije datst in geheim mei se dielst. Dêr geane wy de kommende wiken ek noch oan wurkjen hear.” Publiek wordt gevraagd een paar woorden van troost op een kaartje te schrijven en mee te geven aan de acteur. Die zal dat afleveren bij het volgende adres. Het bezoek eindigt in alle gevallen met het voordragen van een gedicht over de maan. „Se freget neat, se hinget dêr gewoan”, draagt Nynke Heeg voor.

Pratley had er voor kunnen kiezen om de voorstelling door te schuiven, naar bijvoorbeeld het najaar. Misschien dat er dan wel weer meer mogelijk is. Dat was voor haar geen optie, vertelt ze de zaal. Nu is het moment. „Super spannend, mar ik sjoch it as in kâns. In unike mooglikheid om as teatermakers te reflektearjen op in lange nacht dêr't wy mei ús allen yn sitte. En om dat 'live' te dwaan, dêr sjogge wy sa nei út.”

Het is voor Tryater een kostbare productie, maar Prately en Wallendal vinden het belangrijk om een voorstelling te maken, een tijdsdocument. Ze willen de 'woelende' mens portretteren in de lange nacht waar iedereen nu inzit. En hoewel de vorm nieuw is, ziet Prately allerm minst op tegen de praktische uitvoering. Immers, Tryater is gewend om de provincie in te trekken en overal te spelen. Vorig jaar resulteerde dat bijvoorbeeld in *It gelok fan Fryslân* – de eerste voorstelling van Pratley als artistiek leider. Het was een theatrale belevingstocht door diverse dorpen in Friesland. „Logistyk is *Nacht* noch wol in ding. Mar wy ha fansels al in soad ûnderfining mei it spyljen op lokaasje”, zegt ze.

Natuurlijk, het is een vreemde tijd. Maar voor een theatermaker ook uitdagend, zegt Pratley die vorig jaar aantrad. „Moatst no hiel bot dyn kreativiteit oansprekke. En soks kinne wy, dat is ús fak.” Ze hoopt het publiek dat *Nacht* gaat bekijken, een beetje troost en hoop te bieden. „Ik leau yn de skjintme fan dyn eigen omjouwing en datst der sels wat fan meitsje moatst. Ommers, wy mei ús allen binne de wrâld.”

gaat op 8 april in première

Nacht

en is tot en met 1 mei te zien.